

**Tractatus Exegeticus Ad Librum III. Decretalium Gregorii
IX. Materiam successionis Testamentariæ, & Legitimæ,
nec non Parochorum, Regularium, & Patronorum jura,
aliaque ad rem Liturgicam spectantia ...**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1740

§. I. Quid sit status Regularis? Quando cœperit? Quæ illius prærogativæ, & varietas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63798](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63798)

TITULUS XXXI.

De Regularibus, & Transeuntibus ad Religionem.

AD MONASTICA JURA *Ordo inordinatus Decretalium me ducit*, Boehmerus scribit in *Comment. ad h. t. §. 1.* Hæc ex animi sui Sententia scripsisse, facile persuademur: quomodo enim homo passionibus occæcatus ordinem videat? aut extra semitam gradiens recto ordine ad metam destinatam pertingat? Nos ordinem Rubricarum sequimur, quæ ita à Decretalium compilatore in hoc Libro dispositæ sunt, ut, Ordinis rationem neutiquam neglexisse videatur. In præcedentibus quippe Titulis jura & obligationes Clericorum *Secularium* exposuit, ad *Regulares* porro nunc transit, ac in eorundem jura, & obligationes inquirat, ex utroque vero statu Ordo Ecclesiæ Hierarchicus componitur, quis ergo Ordinis nexum hic desideret? Et licet Titulus *de Conversione infidelium*, quem inseruit, ad rem Monasticam pertinere non videatur, ordinem tamen propterea non vitiavit: etenim ut Augustinus ait *lib. 19. de Civit. DEI cap. 13.* *Ordo est parium, dispariumque rerum sua cuique loca tribuens dispositio.* Hæc pro Boehmero in ordinem redigendo interim sufficiant. In fine *b. tit. fœces*, quas intulit, ipse exportabit.

§. I.

Quid sit status Regularis? Quando cœperit? Quæ illius prærogative, & varietas?

SUMMARI A.

1. Status Regularis describitur.
2. 3. 4. Tria Corollaria subjunguntur.
5. Quid peculiare habeat Societas Jesu quoad votorum nuncupationem exacto syrocinii biennio?
6. An inter Monachos & Regulares sit aliquod discrimen?
7. Item, an Monachis conveniat nomen Religiosi?
8. Et denum,

an

Monachi Clericorum numero veniant? 9. Status Regularis sua primordia ab Apostolis ducit. 10. Quare tanta varietas Religionum in Ecclesia? 11. Non expedit eas nimium multiplicari. 12. Excellentia status Regularis commendatur. 13. Bœhmerus textum in Nov. 5. Præfat. finistre interpretatur, propter quod corripitur.

1 **S**tatus Regularis à Regula nomen trahit, non quidem ad sensum. l. i. ff. de R. J. ubi Regula dicitur, *que rem, que est, breviter enarrat, sed juxta cap. 2. dist. 3. ubi Regula describitur, que recte ducit, nec aliquando aliorum trahit: vel que regit, & normam recte vivendi præbet, & quod distortum pravumque est, corrigit.* Est ergo status regularis certa conditio hominum, qui sub certa, & hodie quidem à Sede Apostolica approbata, regula, editis tribus votis solennibus *Paupertatis, Castitatis, & Obedientie* in communi vivunt, & ad Christianam perfectionem tendunt. Unde, qui hanc vitam profitentur, *Regulares*, vel *Religiosi*, ipse vero modus in communi stabiliter vivendi *Religio* indigitatur.

2 Ex hac descriptione Colliges I. statum *Regularem* quoad se & substantiam suam esse *Juris Divini*, eo quod tria Consilia Evangelica, ad quæ servanda Religiosi sub voto se obligant, ipsum Christum Dominum authorem habeant, *Matth. 16. & 19.* quoad modum vero, quatenus is dicit certam normam sub hac vel illa regula vivendi, esse *juris positivi Ecclesiastici.*

3 Colliges II. Statum Regularem esse statum perfectionis, DEOque acceptissimum, quippe quo fit, ut homo se DEO perfectissima sui immolatione offerat; nam per votum *paupertatis* omnia bona, per votum *Ca-*

stitatis corpus, per votum denique *Obedientie* animam suam ceu hostiam DEO gratissimam victimat. Vid. S. Thom. 2. 2. Q. 184. art. 5. C.

Colliges III. Vota hæc debere esse 4 *solemnia*, quæ tamen solennitas non consistit in aliquo apparatu externo, aut certa verborum formula, sed in eo, quod quis in manu sui superioris cum irrevocabili sui ipsius traditione, & acceptatione ex parte Religionis professionem emittat, sive deinde verbo, sive scripto, sive publice, sive privatim id fiat. *cap. un. de vot. in 6.* Nec illud necesse est, ut in professione omnium trium votorum expressa mentio fiat, sed sicut *Sub-Diaconatus* Ordinem suscipiens voto *Castitatis* etiam sine speciali ejus mentione, vel promissione adstringitur, ita Religiosus, qui solam obedientiam secundum certam Regulam in Religione approbata spondet (prout in Ordine S. Benedicti fieri amat) omnibus tribus votis tenetur. *Navarr. in Comment. 1. de Regular. num. 18. Innocent. in cap. 20. h. t. num. 1.*

In Societate tamen JESU id peculiare est, quod etiam illi, qui post biennem Novitium vota *simplicia* emittunt, vere Religiosi declarati sint per Bullam Gregorii XIII. quæ incipit: *Ascendente Domino &c.* quod quidem fieri potuisse extra Controversiam est, cum solennitas votorum tantum juris positivi sit, *cit. cap. un. de vot. in 6. &*

præterea Religiosi Societatis non tantum vota ista simplicia emittant, sed insuper, quantum ex se est, Religioni approbata se tradant, ut ex parte quidem sua libere resilire non possint, à superioribus tamen ad sæculum remitti possint, & à votis liberari, adeo, ut propria voluntate Societatem desidentes quasi apostatae & excommunicati matrimonium ne quidem valide contrahere valeant, per *d. Bullam ascendente Domino*. V. Card. de Luca *de Regul. discurs. 62. num. 11.*

6 Quæris fortasse, an inter *Regulares & Monachos* sit aliquod discrimen? Resp. Spectato nominis etymo omnino differentiam assignari posse: *Monachi* enim propriè vocantur illi, qui vitam contemplativam profitentur, & *solitarii*, seu ab omni hominum confortio separati vivunt. Id quod vox *Μοναχὸς* denotat, quæ latine idem significat, ac *Solitarius*. Barbof. *J. E. V. lib. 1. cap. 41. num. 16.* In communi tamen hominum sermone, imo & in jure omnes viri Religiosi *Monachi* vocantur, sicut feminae in claustris degentes *Moniales*, & omnes Conventus Religiosi *Monasteria*, prout etiam nomine *Abbatum*, *Præpositi*, alique *Prælati Regulares* veniunt. Textus factis clarus in *cap. 2. de Postul.* & ibi *Panormit. num. 1.* Vid. *Benedict. Hæften* in *Disquisit. Monast. lib. 3. tract. 1. Disquisit. 2. pag. 265. & seq.*

7 Sed an æque *Monachis* nomen *Religiosi* conveniat, fortassis dubitaveris? Dubitavit, imo negavit, citra ambitionis notam *Monachos* posse hoc nomen usurpare *ERASMUS ROTERODAMUS*, *Monachorum osor, & mastyx in suo Ecclesiaste sive de ratione*

concionandi lib. 3. eo quod Religiosum dici idem sit, ac *Sanctum*, vel *pium* nominari, quod utique prædicatum sibi soli *Monachi* arrogare nequeunt, sed illis omnibus commune est, qui per *Christianarum virtutum studium* se totos *Christo* addixerunt. Verum hanc crisin nullo prudenti fundamento nixam jure merito castigat *Benedictus Hæftenus cit. lib. 3. tract. 1. disquisit. 4. pag. 270. & seq.* ubi patenter ostendit, nomen *Religiosi* non modo *Recentioribus*, nobisque *vicinioribus*, verum etiam *primis Ecclesiæ sæculis Monachis* fuisse inditum.

Sciscitaris ulterius, an *Monachi Clericorum* nomine veniant? Resp. Antiquitus & spectata *Monastices* origine *Monachos*, sicut *Clericali* characteri non insigniebantur, nec ad sacra *Altaris ministeria* deputabantur, ita *Clerici* quoque nomen non meruisse, ita *Hæftenus* in *Disquisit. Monast. Prologom. 18. in vitam S. Benedicti §. 3.* Card. de Luca *de Regul. discurs. 1. n. 5. & 2. seqq.* Van-Espen *J. E. V. part. 1. tit. 22. cap. 6. num. 2.* Thomassin. *de vet. & nov. Eccles. discipl. part. 1. lib. 2. cap. 93.* Vincent. *Petra in Comment. ad Constit. Apost. tom. 2. pag. 4. & seq.* & ex heterodoxis *Josephus Bingham de Antiquit. Ecclesiast. vol. 3. lib. 7. cap. 7. §. 7.* *Boehmerus ad h. t. §. 19.* & perfidus ille *Archi-Episcopus Spalatenis Marcus Antonius de Dominis de Republ. Eccles. lib. 2. cap. 12. à num. 9. usque ad 14.* Hodie tamen, quin *Monachi* re & nomine *Clerici* sint, ambigendi non est locus teste laudato *Cardin. de Luca de Regul. discurs. 62. n. 10.* cum olim quoque non fuerint meri *Laici*, sed quasi medii inter *Clerum &*
po-

populum, ut ex Dionysio Areopagita Epist. 8. ad Demophilum Monachum. demonstrat Hæstenus cit. loc. & Colligitur ex Concilio Chalcedonensi Can. 8. item cap. 9. § 12. C. 16. Q. 1. ad stipulante quoque Schiltero Instit. Jur. Canon. lib. 1. tit. 11. §. 6. quin, quod status Monasticus etiam sub suis auspiciis, non fuerit pure *Monasticus* sed *Clericali* mixtus, invictissimis argumentis ostendit Eusebius Carlynmæshin in *Antilog. adversus Comment. in Regul. S. August. D.D. Augustini Erath Quest. 1. à num. 59. usque ad num. 70.* unde non possumus satis demirari proterviam supra nominati Marci de Dominis qui in cit. cap. 12. à num. 51. usque ad num. 61. evincere conatur, vitam *Monasticam* cum *Clericali* pugnare, & quasi eidem oppositam esse, cum tamen ex testimoniis Pontificum, & Patrum, quæ ibidem producit, nil aliud colligere liceat, quam quod ambitio, & inordinatum desiderium suscipiendi SS. Ordines sub schemate salutis in proximo procurandæ in Monachis damnatur. Sed hoc non probat, *Clericatum* non posse stare cum *Monachatu*, siquidem ambitio illud malum est, quod Laicorum quoque opera quæcunque, dum arrodit, corrumpit, quidni in Monacho tanto foedior hæc macula appareat? Et ideo S. Benedictus in *Regul. cap. 62.* non improbavit in Monacho Clericalis Ordinis dignitatem, aut eam tanquam incompatibilem cum vita Monachali agnovit, sed ambitionem in Monacho Clerico procul exesse iussit, dicens: *Ordinatus (Monachus) caveat elationem aut superbiam.* Consulatur Thomassia. de veter. & nov. Eccles. discipl.

part. 1. lib. 3. cap. 13. num. 4. 5. § 11. sed quid immoramur huic Authori refutando, cujus scripta omnia non modo ut temeraria, & scandalosa, sed ut formaliter hæretica Sacra Sedes damnavit, & proscripsit. V. Ind. libr. prohibet.

De antiquitate status Regularis illud paucis innuisse sufficiat, eundem secundum se, suamque substantiam natales suos derivare ab Apostolis, qui sicuti Primitiæ erant vitæ Clericalis, ita iidem erant, qui Ordinem Monasticum solenni trium votorum nuncupatione initiarent, utriusque status institutore Christo Domino. Ita cum torrente DD. Eminent. Vincent. Petratom. 1. Comment. ad Constit. Apostol. pag. 290. § seq. num. 3. 4. § 5. & Suarez tom. 3. de Relig. lib. 3. cap. 2. id testimonio SS. PP. Basilii, Chrysostomi, Epiphani, S. Thomæ Aquinatis confirmans, qui ultimus Angelicus Doctor 2. 2. Q. 88. art. 4. ad 3. expresse dicit: *Apostoli intelliguntur vovisse pertinentia ad perfectionis statum, quando Christum relicto omnibus sunt secuti hoc ipsum palam professi sunt PP. Concilii ad Theodonis villam habiti Anno 844. cap. 3. vocantes, sacrum Monasticum Ordinem à DEO inspiratum, & ab ipsis Apostolis fundatum, seu à nominatissimis ac sanctissimis Patribus ex cultum.* Vid. tom. 9. Concil. edit. Venet. pag. 943. Unde S. Bernardus in Apologia ad Guilielmum Abbatem exclamans ait: *Heu me miserum qualemcunque Monachum, cur adhuc vivo, videre ad id devenisse Ordinem nostrum, Ordinem scilicet, qui primus fuit in Ecclesia, imo, à quo cæpit Ecclesia! refero etiam testimonium Alcanii Tamburini*

Ff ;

qui

qui de *Jur. Abb. tom. 1. disput. 2. Q. 4.* ita inquit: *Scimus ex Concil. Trid. Sess. 22. Can. 2. Apostolos ad noxam sacre Cœnae Clericos & Sacerdotes fuisse institutos. Scimus pariter ex D. Augustino Thoma, aliisque Doctoribus illos ante Passionem in Manibus Christi Domini tria vota ad Monasticen pertinentia, emisisse: que quidem vota, cum Monastici status sint substantialia, non est dubium, quantum ad rem ipsam essentialiter, eodem fere tempore, utrumque statum & Clericorum, & Monachorum, extitisse, unumque corpus mixtum sub SS. Apostolis fuisse in Ecclesia. Ut subinde S. Chrysostomus lib. 3. contra vituperat. vit. Monastic. citra hyperbolen scribere potuerit, Ecclesiam DEI in ortu suo fuisse quasi Monachalem Religionem. Mittimus aliorum PP. Scriptorumque Ecclesiasticorum testimonia, quæ studiosè collegerunt jam semel laudatus Eusebius Carlymæssin in *d. Antilog. Quest. 1. num. 59. & seqq.* Joann. Bapt. Rottner in *Margarit. Cœlest. Quest. 3. art. 1. §. 2.* Hætenus in *Disquisit. Monast. tract. 3. 4. 5. 6. 7. & 8.* ubi enumerat Legislatores, qui per prima 12. Sæcula institutum Monachorum à Christo conditum, ab Apostolis primitus coli ceptum, deinceps tam in Oriente, quam Occidente maximo Ecclesiæ bono, & incremento strenue propagarunt. Illud interim Thomassino libenter concedimus, quod ante tempora Constantini, quo Ecclesiæ diu antea persecutionibus exagitata pax & tranquillitas rediit, nulla condita fuerint Monasteria, nec illa regularis forma jam obtinuerit, quæ à Sæculo IV. & deinceps sub Antonio, Pachomio, Benedicto, aliis-*

que efflorescere cœpit. V. Thomass. *cit. lib. 3. cap. 12.* id tamen negari nequit, fundamenta status Regularis jam in primordiis Ecclesiæ à Servatore nostro fuisse posita, ipsosque Apostolos per solennem trium votorum nuncupationem ejus factores, promotoresque extitisse, & ideo notanter diximus, statum regularem quoad se, suamque substantiam ab Apostolis originem duxisse. Vid. Tamburinus *cit. disput. 2. per tot.* Quid heterodoxi de ortu & progressu status Monastici garriant, in fine *h. t.* dicetur.

Varietas Religionum, in quas status Regularis per vices temporum se dividit, tantum abest, ut unitatem fidei, vel charitatis ruperit, ut eam potius auxerit, & corroboraverit, ipsique Ecclesiæ novis itendidem Regularium Ordinum accessionibus singularem, conciliaverit splendorem juxta illud Psalm. 44. *Astitit Regina (Ecclesia) à dextris tuis in vestitu deaurato circumdata varietate.* Id quod Gregorius XIII. in Bulla *Ascendente Domino* &c. his verbis expressit, *cum Divina Providentia pro temporum necessitate varia, & salutaria Ordinum instituta in Ecclesia sua produxerit, novisque in ea subinde nascentibus morbis nova remedia, novisque emergentibus hostium impugnationibus nova Regularium Ordinum auxilia excitavit, & cuique illorum juxta cujuslibet peculiaris gratiæ vocationem peculiare quasdam notas, peculiaris insignia, & opportuna ad finem, quem intendunt, media suggererit &c.* Nec desunt rationes, quæ hanc Ordinum diversitatem commendent. Sicut enim in Ecclesia varia sunt ministeria, inter homines variis

ge-

genii, inclinationes, & propensiones, inter tempora variæ vicissitudines; ita varias subinde Religiones, & Ordines excitari è re Ecclesiæ visum est, ut, dum una religio meditationibus sanctis, ac cœlestibus contemplationibus absorpta cum Magdalena ad pedes Domini accumbit, altera cum Martha in ministerio vitæ activæ occupata salutem proximi operetur. Et, quoniam varia hæresum monstra hæcenus Ecclesiam impugnarunt, ita sapientissimo Divinæ Providentiæ consilio factum est, ut alia, atque alia religio in Ecclesiæ præsidium nata has pestes extirparet. Nec tamen hæc Religionum multiplicitas scindit unitatem fidei, aut charitatis, ut hæretici ogganiunt, nec propterea timenda sunt Ichismata, quod tot sæculorum experientia luculenter demonstrat, neque enim hæcenus auditum fuit inter Religiones: *ego sum Pauli, ego autem Apollo*, id quod Paulus reprehendit *1. Corinth. 1. § 3.* nam omnes Religiones in fine conveniunt, etsi variis mediis variisque exercitiis ad eundem enitantur, differentia hæc subinde est accidentalis, cum in tribus votis, quæ substantiam & essentiam Religionis constituunt secundum D. Thomam *2. 2. Q. 186. art. 7. ad 2.* una religio ab altera non distideat. Appolite ad rem S. Bernardus in *Apolog. ad Guilielm. Abb.* Nec mirum, si in hoc exilio peregrinante Ecclesia sit hæc pluralis unitas, & una pluralitas, cum in illa quoque patria in qua & ipsa regnabit, futura sit aliqua dispar aequalitas, cum scriptum sit: *in domo patris mei mansiones multe sunt.* De utilitate varietatis Religionum vide

jam semel laudatum P. Rottner *Qu. 4. art. 1. § 3.*

Fatendum nihilominus est, ex nimia Religionum multiplicatione posse confusionem oriri, idcirco Patres Concilii Lugdunensis satius esse existimantes his malis, antequam oriantur, occurrere, quam post vulneratam causam medelam querere *arg. l. ult. C. in quib. caus. in integr. restit.* proinde statuerunt, *ne aliquis de cætero novum Ordinem, aut Religionem adinveniat, vel habitum novæ Religionis assumat, à Sede Apostolica non approbata. cap. un. princ. de Religios. domib. in 6.* quod ipsum jam antecedenter in Concilio Lateranensi sub Innocentio III. cautum, decretumque fuisse legitur in *cap. ult. de Religios. domib.* Vide, quæ ad hunc textum habet eruditissimus interpres Gonzalez *num. 2. § 3.*

Dignitatem, excellentiamque status Regularis illud cumprimis commendat, quod alumnos suos, quasi Angelis parificat, ipsaque professio, qua huic vitæ se perpetuo adscribunt, instar Baptismi omnes prioris vitæ noxas extinguit. Ita Patres Ecclesiæ tum Latinæ, tum Græcæ perpetuò sensere. Refero verba Rodriguez *Exercit. spirit. part. 3. tract. 2. cap. 4. Tanti DEO,* ait, *actus ille est, quod quis se totum ipsius obsequio per hæc tria Religiosa vota mancipat, ut tres Sancti, pariterque Theologi asserere non dubitent, hominem consequi Remissionem omnium Peccatorum; ita quidem certo, ut, si tunc mori eum contingeret, immanis plane à pœnis purgantis ignis, non minus recta in cœlum, quam recens baptizatus aliquis evolaret. Quem idcirco SS. Hie-*

ronymus, Cyprianus, Bernardus alterum Baptismum appellant. Neque vero id fieri per viam indulgentiarum existimandum est (cum plenariam peccatorum veniam Novitii cito confessi, panéque cœlesti passi, ipso Religionis ingressu unâ cum Religioso habitu accipiant) sed est hoc facinus natura sua tam eximium atque heroicum, ut sine indulgentia etiam cuncta pœnarum, quæ peccando contraxerant, nomina expungat. Hinc ait Illustr. Caramuel Theolog. Regul. lib. 8. de *Vot. substant.* Professio nihil omnino aliud, quam secundus Baptismus. Religiosus ergo cum vota emittit, abluitur, & transit in Angelum. Unde apud antiquos habitus Religiosorum professorum habitus Angelicus vocabatur, ut est apud Ruffinum Presbyterum in *Hist. Eccles. lib. 11. cap. 11.* qui de Abbate quodam scribens ait: *Multorum erat Monasteriorum Pater, qui habitu videbatur honoris Angelici.* Vide de hoc argumento Christian. Lupum tom. 5. oper. pag. 273. & 2. seqq. ubi tam ex Patribus Græcis, quam Latinis demonstrat, professionem tanquam alterum Baptismum semper in Ecclesia habiram fuisse, ipsumque Religiosorum habitum Angelicum ob status Sanctitatem nuncupatum fuisse. Vid. S. Thom. 2. 2. Q. 189. art. 3. ad 3. & Hæstenum in *Disquis. Monast. lib. 4. tract. 8. disquis. 2. & 3.* Quapropter Justinianus Imperator ex communi Orientalis Ecclesiæ Sententia persuasus ita in laudem status Monachalis ad Epiphanium Constantinopolitanum Patriarcham scripsit: *Conversacionis Monachalis vita sic est honesta, sic commendare novit DEO ad hoc venientem hominem, ut omnem quidem humanam*

ejus maculam detergat, purum autem declaret, ac rationabili nature decentem, & plurima secundum mentem operantem & humanis cogitationibus celsiorem reddat. Vid. Nov. 5. in *Præfat.*

Ex quo Textu, aliisque Legibus, 17 quas Justinianus circa Clericos, Episcopos, Monachos, & Ecclesias condidit, heterodoxi probare contendunt, Imperatori, Sacerdotium unâ & regnum esse traditum, eumque jus circa sacra non ut Episcopum, sed, quâ Principem politicum exercere. Joachim. Stephani ad Nov. 5. num. 1. Audiat Ecclesiæ Protestantium in ruinas fatiscantis restaurator almficus Henningius Bœhmerus ad h. tit. §. 61. *Eo notabilior, ait, est hæc Sanctio* (scilicet cit. Nov. 5.) *quo uberior variis Observationibus deprehenditur.* Generatim tota Novella illustre specimen præbet, quanta sollicitudine Imperatores id egerint, ut res *MONASTICAS ET ECCLIASTICAS* recte ordinarent, idque *JURE PROPRIO, Virtute SUMMI IMPERII, ex LEGISLATORIA POTESTATE, quæ etiam circa hæc instituta, maximum in abusum cum summo Reipublicæ detrimento tracta versabatur.* Non hæc *JURIS EPISCOPALIS* erant, & si quid Episcopi de eis constituerent, ea tamen supremæ Principum potestati subiecta erant, ut non satis Protestantium Juris Consultorum stylus redargui, & reprobari possit, quo hodie hæc & similia jura sub periculissimo æque, ac falsissimo titulo *JURUM EPISCOPALIUM* Principibus adscribunt. Tam gravem dominatum *STYLUS CURIÆ* ubique exercet, pro cujus abolitione omnium principum Protestantium mentes, & cogitationes de-

deberent esse sollicita. Quamdiu dixeris nostros Principes *JURA EPISCOPALI* exercere, tamdiu simul *TACITE* prodis, eos quodammodo in *MALA FIDE* esse, quod horrendum dictu est. Ita est, Bœhmere, in mala fide versantur illi omnes, qui tuis principiis infascinati, *JUS CIRCA SACRA* Principi politico assertum eunt. Si rem hanc ex arcanis Divinæ Providentiæ consiliis evolvere præstat (præstat autem ex his fontibus Catholica dogmata haurire, & oggantes hæreticos redarguere) palam est, Bœhmerum, & quotquot eum sequuntur, pessima fide *jus circa sacra* Principibus politicis tribuere. Nam vel legitima, & evidens est ista illatio: *Principes politici varias leges circa personas Ecclesiasticas, resque sacras condiderunt: ergo jus circa sacra illis quæ Principibus jure regio, & proprio competit*, vel illegitima, & falsa est? Si legitimam hanc illationem esse contendant *Protestantes*, replico ego: qui fieri potuit, ut inter ipsos viri sapientissimi, & in omni litteratura exercitissimi, zeloque castigandæ, poliendæ, ac propagandæ Religionis nuper per *Lutherum* adinventæ flagrantissimi tam libere, ut Bœhmerus facit, inferre ausi non sint, sed suspensio prorsus gradu (qui timidorum, suisque viribus, & juribus parum confidentium mos est) inceserint, ac post longam demum deliberationem *jus circa sacra non jure Majestatis regio, sed jure Episcopali* per pacificationes publicas, aut primum asserto, aut demum stabilito, Principi politico competere dixerint. Anne Viri isti perspicacissimi media in luce tacuissent? Vidissent utique etiam

illi inter jura Majestatis politicæ *jus circa sacra*, cum illos fugere neutiquam potuerit, Principes Laicos complures leges *circa sacra* tulisse: unde cum ab actu ad potentiam optime inferatur, sine cunctatione inferre debuissent: ergo Principibus politicis cum jure Majestatico *jus circa sacra* competit. Cur ergo sic non intulerunt? quæ causa hæsitacionis? ut quid ex *jure Episcopali* hunc Titulum quaesiverunt, & alienis opibus Principes suos ingrandescere voluerunt? Quid causæ est, quod *stylus curiæ* in curiis *protestantium* teste Bœhmere hodie dum maneat invariatus, nec alio subschemate *jus circa sacra* Principibus suis allinat, quam sub *jure Episcopali*? En arcanum Divinæ Providentiæ consilium per ipsos *Protestantes* patefactum est, quod tum maxime se revelat, cum humana consilia dictaturam ambiunt. *Tacite produnt* (ipse Bœhmerus Divini consilii præter mentem suam interpretem agit) *se quodammodo in mala fide versari, quod horrendum dictu est!* ergo exhorrescant *Protestantes*, & resipiscant; tu vero Bœhmere similia fucata argumenta posthac congerere erubescas. Et ut ad erubescentiam (quæ auspiciatum ad pœnitentiam redeuntibus diluculum est) te magis disponam, ad Justinianum redeo, tibi que genuinam causam aperio, cur Sacratissimus hic Imperator leges complures *circa sacra* condiderit, non cædendi hoc suo jure fecit, & legislatoria potestate, sed ex suggestionem, suam, & voluntate Episcoporum. Audi nostrum *Christianum Lupum* (O utinam hic lupus ovem errantem rapiat!) qui *tom. 4. in Schol. ad Decret. l. Leo-*

nis IX. pag. 273. scribit: *Novellas enim de sacris rebus leges fuisse illi (Justiniano) ab assidentibus doctissimis Episcopis dictatas testatur Procopius Casareensis.* Non ergo pro imperio, & jure proprio Justinianus circa sacra leges tulit, sed sibi ab Episcopis dictatas jure protectionis, & quâ Custos SS. Canonum solenniter edidit, & promulgavit. Videatur Natalis Alexander *Hist. Eccles. tom. 5. secul. 6. cap. 7. art. 2. pag. 475. & seq. V. licet vero &c.* Quapropter Vigilus Papa eidem non modo Imperialem, sed Sacerdotalem animum adesse gratulatur scribens Epist. 4. *Unde nos in Domino nimium convenit gloriari, quod non imperialem solum, sed etiam Sacerdotalem vobis animum concedere sua miseratione dignatus est.* Verum, postquam Justinianus Imperator cum hæreticis sub velamento pacis & concordie familiarius agere cœpisset, audacior factus, Divinis rebus

plus nimio se immiscuit, munusque Pontificium in ferendis Legibus Ecclesiasticis, iisque exigendis, & in relegandis Episcopis sibi arroganter assumpsit, ut habet Severinus Binius in *not. ad vitam Joannis Papæ III. tom. 6. Concil. Edit. Venet. pag. 500. & in Not. ad Concilium Aurelianense IV. Anno Christi 545.* celebratum, ubi ait, Patres dicti Concilii propterea de Paschate, & Jejunio Quadragesimali Canonem I. & II. edidisse, ut reprimerent temeritatem Justiniani, qui suo edicto Jejunium Quadragesimæ una hebdomada auxerat, & de Paschali tempore iniquam functionem promulgaverat. *V. tom. 5. Concil. edit. Venet. pag. 1373.* Exemplum ergo Justiniani norma non debet esse posteris, ut, quam potestatem ipse circa sacra inique usurpaverat, hanc alii principes sæculares jure sibi vendicent.

§. II.

De Tyrocinio Religioso.

SUMMARI A.

14. Tyrocinium Religiosum describitur. 15. Olim Novitius triennio probandus erat, hodie hæc probatio per annum absolvitur. 16. Excepta Societate Jesu, & aliis quibusdam Ordinibus. 17. Debet hic annus esse mathematicè completus. 18. Quod amplius ostenditur. 19. Quid si probatio in Annum Bissextilem incidat? 19. Subjungitur exceptio. 20. Annus probationis etiam debet esse continuus, quomodo hoc intelligatur? 21. Professione post annum probationis nulliter emissa, novitiatur propterea repetendus non est. 22. An, qui expleto probationis anno ad seculum redit, reversus deinde ad Monasterium novitiatum de novo inchoare debeat, sub distinctione resolvitur. 23. Antequam Candidatus ad Tyrocinium admittatur, examinandus est. 24. Puncta examinis recensentur. 25. Præprimis ingenii vires, & litterarum profectus explorari debent. 26. Decretum Clementis VIII. hanc in rem explicatur. 27. Penes quem sit potestas Can-
di-